הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן סִימָן קפג

ד טוֹר בְּשֵׁם יֵשׁ מְפָרְשִׁים (תוספות שם ג: ד"ה מהרים). ה שָׁם בַּגְּמָרָא (נא.). ו טוֹר וְכֵן הוּא בִּירוּשַׁלְמִי (ברכות פ"ז ה"ח). ז שָׁם בַּגְּמָרָא. ח שָׁם.

לְהוֹדִיעַ (ו) **שָׁבַח הָאָרֶץ.** הַגָּה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאִם הַיַּיִן אֵינוֹ חָזָק (ז) אֵינוֹ צָרִיךְ לְמוֹזְגוֹ (טור). וְכֵן נוֹהֲגִין בְּאַלּוּ הָאֲרָצוֹת. וְיוֹצִיאֵנוּ מִן הֶחָבִית (ח) לְשֵׁם (ג) בְּרָכָה (טור בשם רש"י (מכתם עפ. ד"ה סח)). וְנִרְאֶה דְּלִדְיָדָן שָׁאֵין לָנוּ הַרְבֵּה יַיִן אֵין צָרִיךְ רַק לְשָׁקְפוֹ מִן הַקַּנְקַן שֶׁשּׁוֹמְרִים בּוֹ הַיַּיִן לְשֵׁם בְּרָכָה, וְחָבִית לָאו דַּוְקָא, וְכֵן נוֹהֲגִין בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ. וְכוֹס שֶׁל בְּרָכָה יְמַלְּאֶנּוּ (ט) שִׂיהֵא מָלֵא עַל כָּל גְּדוֹתָיו: **ג** [ז]צָרִיךְ (י) לְחַזֵּר אַחַר כּוֹס (ג) (יא) **שָׁלֵם:**

ד (יב) [ה]מְקַבְּלוֹ (ד) **בְּשִׂתֵּי יָדָיו,** וּכְשֶׁמַּתְחִיל **לְבָרֵךְ נוֹטְלוֹ** (ה) **בִּימִינוֹ וְלֹא יְסַיֵּעַ בִּשְׂמֹאל.** הַגָּה: וְהַיְינוּ דַּוְקָא (יג) שֶׁלֹּא תִּגַּע הַשְּׂמֹאל בַּכּוֹס, אֲבָל אִם נוֹתֵן הַשְּׂמֹאל תַּחַת הַיָּמִין (ו) (יד) לְסַיְּעָהּ (טו) מֻתָּר (בית יוסף (ד"ה ומ"ש סמ"ן) בשם שבולי הלקט (סי' קט)). (טז) וּמַגְבִּיהוֹ מֵהַקַּרְקַע טֶפַח אִם הוּא יוֹשֵׁב עַל גַּבֵּי קַרְקַע, [ו]וְאִם הוּא מֵסֵב בְּשֻׁלְחָן מַגְבִּיהוֹ מֵעַל הַשֻּׁלְחָן טֶפַח. [ז]וְנוֹתֵן בּוֹ עֵינָיו (יז) שֶׁלֹּא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ. הַגָּה: (יח) וְעַיָּן כַּן אִם הַיַּיִן לְשָׁתוֹת כְּמוֹת שֶׁהוּא (יט) [ח]וּמְשַׁגְּרוֹ (מ) [ח] **לְאִשְׁתּוֹ שֶׁתִּשְׁתֶּה** כֵּן אֵין לוֹקְחִין כּוֹס שֶׁפִּיו צַר שֶׁקּוֹרִין (ז) גְּלוֹ"ק גְּלָא"ז לְבָרֵךְ עָלָיו. (יט) [ח]וּמְשַׁגְּרוֹ (מ) [ח] **לְאִשְׁתּוֹ שֶׁתִּשְׁתֶּה**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דְּאַף דְּלֹא עֲבָדִינַן עִשּׂוּר מִכָּל מָקוֹם אֵין לַעֲשׂוֹת לְהַפֵּךְ. וְאֵין לְהָנִיחַ כֵּלִים רֵיקִים עַל הַשֻּׁלְחָן בְּעֵת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וּגְדוֹלִים נִזְהָרִים בָּזֶה. עַיֵּן שָׁם הֵבִיאוּ בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק"א): ד [ח] **לְאִשְׁתּוֹ.** עַיֵּן בָּאֵר הֵיטֵב, וְהַטַּעַם כְּדֵי שֶׁתִּתְבָּרֵךְ. וְכָתַב הַפְּרִישָׁה (סק"א) דְּמִדְּאִי טַעֲמָא נִתְפַּשֵּׁט קָצַת שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, וְהֵבִיאוּ בְּאֵלְיָה רַבָּה (סק"ו):

בְּאֵר הֵיטֵב

ב (ג) **בְּרָכָה.** כִּי חַי פְּרוּשׁ קְרִישְׁק"ו. וְלִדְיָדָן יִשְׁלַח לְקִנּוּחֵי מַחֲנֶנִי סְמוּךְ לַבְּרָכָה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה חַי. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ג): **ג** (ג) **שָׁלֵם.** וַאֲפִלּוּ נִשְׁבַּר בְּסִיס שְׁלֵמָה פָּסוּל, אֶלָּא אִם כֵּן בְּשָׁעַת הַדְּחָק. מַהֲרִי"ל (מנהגים הל' סעודה), וְעַיֵּן שְׁנֵי כְּנָסוֹת הַגְּדוֹלוֹת (הגה"ט סק"ב): **ד** (ד) **בִּשְׂתֵּי יָדָיו.** עַיֵּן תְּשׁוּבַת חֶכֶם צְבִי סִימָן קס"ח שֶׁכָּתַב דַּוְקָא הַמְבָרֵךְ צָרִיךְ שִׁיטֹל הַכּוֹס בִּיָדוֹ עַיֵּן שָׁם: (ה) **בִּימִינוֹ.** וְעַיֵּין מִיהוּ הַכּוֹס עַל כַּף יְמִינוֹ וְתֶאְצְבָּעוֹת יִהְיוּ זְקוּפִים סָבִיב הַכּוֹס, וְהַסּוֹד (בראשית פ' יא) וַיָּאֶתֶן אֶת הַכּוֹס עַל כַּף פַּרְעֹה. שְׁלָ"ה (שער האותיות קדושת האכילה). וּכְסֵפֶר נָגִיד וּמְצַוֶּה (ברכת המזון) כָּתַב שֶׁיְּהֵא הַכּוֹס עוֹמֵד עַל חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת עַל גַּבֵּיהֶם מֻשָּׁךְ, עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן בֵּית יַעֲקֹב סִימָן קע"ד. לֹא יִטֹּל הַכּוֹס בְּכַפּוֹת הַיְדַיִם רַק יְסָרִים קָלָם. מַהֲרַ"ם: (ו) **לְסַיְּעָהּ מֻתָּר.** בַּ"ח (סי"ב) כָּתַב אִם תּוֹפֵס בְּיָמִין בְּאֶמְצַע הַכּוֹס, מֻתָּר לְשׂוּם יָד הַשְּׂמֹאל תַּחַת הַכּוֹס, וּמֵגֵן אַבְרָהָם (סק"י) חוֹלֵק עָלָיו. וְטַ"ז (סק"ג) אוֹסֵר אֲפִלּוּ בְּנָתַן הַשְּׂמֹאל תַּחַת הַיָּמִין לְסַיְּעוֹ דְּלֹא כְּהָרַמ"א עַיֵּן שָׁם. כָּתַב הַטַּ"ז (סק"ד) רְאֵיתִי הָרַבָּה בְּנֵי אָדָם שֶׁאֵינָם מְמַלְּאִין הַכּוֹס מַשְׁקֶה וְרַמ"א כָּתַב שֶׁיְּהֵא מָלֵא, וְצָרִיךְ לוֹמַר הַשַּׁעַם שֶׁאִם יְהֵא מָלֵא הַרְבֵּה יִשְׁפּוֹךְ וְיִתְבַּזֶּה וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (סי' קצא ס"א) אֵין מַבְזִירִין כּוֹס מָלֵא עַל הָאוֹכְלִין: (ז) **גְּלוֹ"ק גְּלָא"ז.** טַ"ז (סק"ד) וּמֵגֵן אַבְרָהָם (סק"י) הֶקְשׁוּ דְּמִנָּא לֵיהּ שֶׁיִּפֵּן צִינְיָנוֹ בְּיֵין דְּלְמָא דִּי שֶׁיִּפֵּן צִינְיָנוֹ בַּכּוֹס, עַל כֵּן הָעֲלָה הַטַּ"ז דְּאִם אֵין בְּקִלּוּחֵי כּוֹס אַחַר יְכָרֵךְ עַל זֶה וְאֵין כָּאן חֲשָׁשׁ פְּסוּל עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"ד): (ח) **לְאִשְׁתּוֹ.** עַיֵּן בַּגְּמָרָא (ברכות נא:) גַּבֵּי עוּבְדָּא דְּיַלְתָּא:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ו) **שָׁבַח הָאָרֶץ.** שֶׁיֵּינָהּ חָזָק שֶׁצָּרִיךְ לְמָזְגָהּ בְּמַיִם. וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש חי) שֶׁכָּתַב דִּבְמִדִינָתוֹ נָהֲגוּ הָעוֹלָם לְמֹזֶג בְּמֶעֱט מַיִם אַף כְּשֶׁאֵין הַיֵּינוֹת חֲזָקִים, עַיֵּן שָׁם הַטַּעַם: (ז) **אֵינוֹ צָרִיךְ לְמָזְגוֹ.** מִשּׁוּם דְּרָאוּי לִשְׁתּוֹתוֹ כְּמוֹת שֶׁהוּא: (ח) **לְשֵׁם בְּרָכָה.** הֵיכִי שֶׁיּוֹצִיאֶנּוּ מִקְּדֵם וְיִשְׁתַּהֶא (ו) סָמוּךְ לַבְּרָכָה מִן הֶחָבִית לְשֵׁם בְּרָכָה וְלֹא יוֹצִיאֶנּוּ מִקְּדֵם וְיִשְׁתַּהֶא בַּכְּלִי, וְהוּא (ז) רַק לְמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר: (ט) **שִׂיהֵא מָלֵא** וְכוּ'. וְאַף שֶׁרְגִיל לִשְׁפּוֹךְ קְצָת עַל יְדֵי זֶה לָאָרֶץ. וְיֵשׁ שֶׁאֵין מְמַלְּאִין אוֹתוֹ כָּל כָּךְ מִשֶּׁעַם זֶה, וַאֲפִלּוּ הָכִי שֶׁם מָלֵא עָלָיו. וְדַע דְּמָלֵא הוּא רַק לְמִצְוָה לְכַתְּחִלָּה וְאֵינוֹ מְעַכֵּב אִם אַךְ יֵשׁ בְּהַיַּיִן שִׁעוּר רְבִיעִית, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן רע"א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן מ"ב עַיֵּן שָׁם: **ג** (י) **לְחַזֵּר** וְכוּ'. מִלָּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע דְּהוּא רַק לְכַתְּחִלָּה וְאֵין עָכּוֹב בְּדָבָר: (יא) **שָׁלֵם.** שֶׁלֹּא יִהְיֶה גּוּף הַכּוֹס שָׁבוּר, וְלֹא פָּגוּם בִּשְׂפָתוֹ אֲפִלּוּ (ט) חָסֵר מוּעָט [וּבְנִסְדָּק (י) יֵשׁ לְהַקְפִּיד לְכַתְּחִלָּה (יא) אֲפִלּוּ בְּלֹא חָסֵר כְּלָל], וְכֵן אִם גּוּף הַכּוֹס שָׁלֵם רַק בְּסִיסוֹ נִשְׁבַּר גַּם כֵּן יֵשׁ לְהַקְפִּיד (יב) וַאֲפִלּוּ יָכוֹל לַעֲמֹד עַל בְּסִיסוֹ, (יג) אִם לֹא שֶׁאֵין לוֹ אַחֵר יֵשׁ לְהָקֵל (יד) בְּכָל זֶה. וּבְכִסּוּי כֵּלִים אַף שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ לְקִבְלָה, גַּם כֵּן אֵין לְהַקְפִּיד אִם אֵין לוֹ אַחֵר [אֵלְיָה רַבָּה (שם) (סק"ה)]. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) בְּשֵׁם הַבַּ"ח (ס"ה), יָרֵא שָׁמַיִם לֹא יִבְרַךְ בִּמְצֻנָּפֶת רַק יָשִׂים הַכּוֹבַע עַל רֹאשׁוֹ, א]וְיֵשׁ שְׁנוֹהֲגִין גַּם כֵּן לְהִתְעַטֵּף בְּטַלִּיתוֹ, דְּכָל זֶה הוּא בִּכְלַל עִטּוּף הַנֶּאֱמָר בְּגִמָּרָא אֲצָל כּוֹס בְּרָכָה, וְכֵן נָהֲגוּ כְּהַיּוֹם בְּיִשְׂרָאֵל בְּעֵת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁמְּשִׁימִין הַכּוֹבַע עַל רָאשֵׁיהֶן אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא מְכֻרָּךְ בְּיִחִיד בִּלְי כּוֹס:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ו) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ג): (ז) כְּדֵי לְצֵאת כָּל הַפְּרוּשִׁים בִּלְשׁוֹן חַי [שֶׁיֵּשׁ שֶׁפֵּרְשׁוּ חַי מַה שֶּׁאָנוּ קוֹרִין בְּלָשׁוֹן לַעַז פְּרִי"ש], דְּהֵיְינוּ סָמוּךְ לְבָרְכָה [טוּר]: (ח) טַ"ז (סק"ד) וְאֵלְיָה רַבָּה (סק"ד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְכֵן מוּכָח בְּרֹאשׁ פֶּרֶק שְׁלִשָּׁה שֶׁאָכְלוּ סִימָן ל"ה לְשִׁיטַת רַבֵּנוּ תָּם עַיֵּן שָׁם: **ג** (ט) **בְּאֵלְיָה רַבָּה** (סק"ה) **כָּתַב אֲפִלּוּ רַק חָסֵרוֹן** כְּדֵי חֲנִירַת צִפָּרֶן, וּפְרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"א) כָּתַב עַל זֶה דְּחַמְרָא הֵיא: (י) אֵלְיָה רַבָּה (שם): (יא) **הֵיְינוּ אֲפִלּוּ אִם אֵין הַיַּיִן נוֹטֵף דֶּרֶךְ הַשֶּׁבֶר:** (יב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יג) אֵלְיָה רַבָּה (שם) **וְלֹא בְּאֵרוּ כַּוָּנָתָם אִם אֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד עַל בְּסִיסוֹ כְּלָל, אוֹ אֲפִלּוּ כְּשֶׁרֹּאשׁ זְכוּכִית שָׁבוּר כְּלָל** וְדוֹמֶה דִּנְטִילַת יָדַיִם בְּסִימָן קנ"ט (ס"ג), **וְאֵלְיָה רַבָּה** (שם) **מַקֵּל בִּכְסוּי כֵּלִים אֲשֶׁר דְּהָכָא גְּרִיעָא טְפֵי, דְּהָתָם הֲלֹא יָכוֹל לְהַחְזִיק רְבִיעִית אֲבָל שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה לְקַבְּלָה מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא.** וְעַיֵּן בְּעוֹלַת תָּמִיד (סק"א) דְּמִשְׁמַע מִנַּיהּ דְּמַקֵּל

לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"ו) כתב שיש אומרים על פי הקבלה שאין עיטוף אלא בארץ ישראל מפני כבוד השכינה. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ז) הוסיף שיש אומרים להעמיד על האצבעות ממש.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

מְמֻנּוֹ: ה [ט]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁאִם הַמְבָרֵךְ אֲשֶׁר (בְּלַעַ"ז מנציי"ר) אוֹחֵז הַכּוֹס בִּימִינוֹ (כ) שֶׁהוּא שְׁמֹאל כָּל אָדָם: ו (כא) [י]מִשְׁנָתֵנוּ לוֹ כּוֹס לְבָרֵךְ, לֹא יָשִׁיחַ הַמְבָרֵךְ. [כ]וְהַמְסֻבִּין אֵין לָהֶם לְהָשִׂיחַ (כב) מִשֶּׁהִתְחִיל הַמְבָרֵךְ, לֹא מִבְּעֵיָא בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מְבָרֵךְ (כג) שֶׁצְּרִיכִין לִשְׁמֹעַ וּלְהָבִין מַה שֶּׁאוֹמֵר הַמְבָרֵךְ, אֶלָּא אֲפִלּוּ בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה (כד) אֵין לָהֶם לְהָשִׂיחַ. וְאִם עָבְרוּ וְשָׂחוּ בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה בְּשָׁעָה שֶׁהַמְבָרֵךְ שׁוֹתֵק מְעַט, יָצְאוּ (הַגָּהָה: (כה) * אֲפִלּוּ אִם שָׂח הַמְבָרֵךְ עַצְמוֹ), [ל]אֲבָל אִם שָׂחוּ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מְבָרֵךְ (כו) לֹא יָצְאוּ: ז (כז) [מ]נְכוֹן הַדָּבָר שֶׁכָּל אֶחָד מֵהַמְסֻבִּין יֹאמַר (ט) בְּלַחַשׁ עִם הַמְבָרֵךְ (כח) כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה וַאֲפִלּוּ

[ט] שִׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (סי' קטו). [י] שָׁם בְּגֶמָרָא (נא:). [כ] שָׁם בְּתוֹסָפוֹת (ד"ה אין) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (לח. ד"ה אין) וְרא"ש (פ"ו סי' לה). [ל] שָׁם (בתוספות). [מ] שִׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (שם) וְאֲרֻחוֹת חַיִּים (סי' יא) בְּשֵׁם רַבִּי פְּרֶץ (הגהות תשב"ץ קטן סי' שו).

בְּאֵר הַיטֵב

ז (ט) **בְּלַחַשׁ.** וְהֵבִ"ח (סי"ז) כָּתַב דְּיוֹתֵר טוֹב לִשְׁמֹעַ, וְכֵן פָּסַק בְּתְשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת (ח"א) סִימָן (נ"ו) [נ"ז] עַיֵּן שָׁם. וּבְטַ"ז (סק"ו) כָּתַב הוֹאִיל בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים שֶׁבְּאוֹתוֹ פַּעַם שֶׁהַמְבָרֵךְ מְבָרֵךְ בְּזִמּוּן אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ וּמְדַבְּרִים דְּבָרִים אֲחֵרִים וּבִטְּלוּ בְּטַעֲדוּת גְּדוֹלוֹת, וְטוֹב מְאֹד הָיָה הַדָּבָר שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ בְּזִמּוּן כָּלָל דְּאָז הָיָה כָּל אֶחָד מְבָרֵךְ בְּפָנָיו

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּרָכָה (יט) כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרֵךְ הַבַּעַל הַבַּיִת: **ה (כ) שֶׁהוּא שְׁמֹאל כָּל אָדָם.** וְאִם הוּא שׁוֹלֵט בִּשְׁתֵּי יָדָיו, (כ) אוֹחֵז בִּימִין שֶׁהוּא יָמִין כָּל אָדָם. וְדַע דְּמַה דְּהַזְכַּר מִסְּעִיף ד' עַד סָעִיף זֶה, הַסְּכִּים בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א (ס"ד) דְּהוּא רַק לְהַדְּגִישׁ מִצְוָה לְכַתְּחִלָּה: **ו (כא) מִשְׁנָתֵנוּ לוֹ כּוֹס.** וְעַד (כט) אַחַר שְׁתִיָּתוֹ שֶׁהוּא לְאַחַר גְּמַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן: **(כב) מִשֶּׁהִתְחִיל הַמְבָרֵךְ.** אֲבָל מִקְּדֶם רַשָּׁאִין לְהָשִׂיחַ אַף שֶׁכְּבָר נָטַל הַמְבָרֵךְ הַכּוֹס בְּיָדוֹ. וְיֵשׁ מִן הַפּוֹסְקִים דְּסָבְירָא לְהוּ לְהַחְמִיר בָּזֶה, (כג) וְנָכוֹן לָחוּשׁ לְדִבְרֵיהֶם: **(כג) שֶׁצְּרִיכִין לִשְׁמֹעַ וְכוּ'.** דְּהַמְבָרֵךְ מוֹצִיא אוֹתָם בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן וְאִם לֹא יִשְׁמְעוּ לֹא יֵצְאוּ: **(כד) אֵין לָהֶם לְהָשִׂיחַ.** דְּכֵיוָן דְּשׁוֹמְעִין כְּעוֹנֶה הֲרֵי הֵם כַּמְבָרֵךְ עַצְמוֹ: **(כה) אֲפִלּוּ.** דְּהַשִּׂיחָה שֶׁבֵּינְתַיִם אֵינָהּ מַפְסֶקֶת הַבְּרָכוֹת בְּדִיעֲבַד. וְדַע דְּמָנַן אַבְרָהָם (ס"ק יא) מִצַּדַּד דְּכָל זֶה הוּא דַּוְקָא בְּשִׂיחָה בְּשׁוֹגֵג, אֲבָל בְּמֵזִיד אֲפִלּוּ בְּשִׂיחָה מוּעֶטֶת וַאֲפִלּוּ בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה חוֹזֵר לְרֹאשׁ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וּכְמוֹ גַּבֵּי תְּפִלָּה לְעַיֵּל בְּסִימָן קי"ד סָעִיף ז'. אָמְנָם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) נִשְׁאַר בְּדִין זֶה בְּצָרְיךְ עִיּוּן, וְכֵן הִכְרַעְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן ס"ה בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"א) דִּבְדִיעֲבַד אֵין לַחֲזֹר (כג) אֲפִלּוּ בְּשָׂחָה בְּמֵזִיד וְעַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד"ה בין), אַף לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְזָהֵר בָּזֶה הַרְבֵּה. וְאִם הָיָה בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה מְרֻבֶּה יָכוֹל בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן לִגְמֹר (כד) כָּל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף, אֲפִלּוּ אִם לֹא שָׂח כְּלָל בֵּינְתַיִם יֵשׁ אוֹמְרִים דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וְדַוְקָא אִם הַשְׁהוּי הָיָה מֻחְלָט אֲבָל אִם הָיָה צָרִיךְ לִנְקָבִיו אוֹ שֶׁהָיָה הַמָּקוֹם אֵינוֹ נָקִי, וְכַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן ס"ה (סק"ב) לְעִנְיַן קְרִיאַת שְׁמַע וְהוּא הַדִּין כָּאן. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד"ה אפילו) שֶׁכָּתַבְנוּ דְּאַיִן דִּין זֶה בָּרוּר לְמַעֲשֶׂה דְּיַחֲזֹר בְּשָׁבִיל שֶׁהָיָה בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה, אַף אִם שְׁהוּי כָּזֶה הָיָה בְּאֶמְצַע בְּרָכָה צָרִיךְ לַחֲזֹר, וְרַק לְרֹאשׁ הַבְּרָכָה: **(כו) לֹא יָצְאוּ.** וְלָחוּשׁ בָּזֶה, דְּאִם לֹא גָּמַר הַמְבָרֵךְ עֲדַיִן אֶת הַבְּרָכָה, (כה) חוֹזְרִין הַמְסֻבִּין בְּצַעֲמָן מִמָּקוֹם שֶׁפָּסְקוּ לִשְׁמֹעַ לְדִבְרֵי הַמְבָרֵךְ, וְאִם גָּמַר הַמְבָרֵךְ (כו) אֶת הַבְּרָכָה וְכִוְּנוּ לִשְׁמֹעַ, צְרִיכִין הַמְסֻבִּין לַחֲזֹר לְתִחִלַּת הַבְּרָכָה וּלְבָרֵךְ בְּצַעֲמָן, (כז) דִּכְיוָן שֶׁדִּלְגוּ בְּאֶמְצַע הֲרֵי כָּלֹא אֲמָרוּהָ כְּלָל. וְכָל זֶה דַּוְקָא אִם עַל יְדֵי הַשִּׂיחָה שֶׁבְּאֶמְצַע לֹא שָׁמְעוּ וְדִלְגוּ דְּבָרִים שֶׁהֵם מַעֲקַר הַבְּרָכָה, כְּמוֹ בְּרִית וְתוֹרָה וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה שֶׁהֵם לְעִכּוּבָא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן קפ"ז (ס"ג), אֲבָל אִם דִּלְגוּ רַק דְּבָרִים שֶׁהֵם שֶׁלֹּא מַעֲקַר הַבְּרָכָה, יְצָאוּ בְּדִיעֲבַד וְאֵינָם צְרִיכִים לַחֲזֹר בְּשָׁבִיל זֶה. וְכָל שֶׁכֵּן אִם לֹא דִּלְגוּ כְּלָל כְּגוֹן שֶׁהַמְבָרֵךְ עַצְמוֹ שָׂח אָז בְּאֶמְצַע וְשָׂחוּ גַּם הֵם, אַף דִּבְרַוַּאי שֶׁלֹּא כְּדַיִן עָשׂוּ, מִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד יָצְאוּ: (כח) וְאֵינָם צְרִיכִים לַחֲזֹר: **ז (כז) נְכוֹן הַדָּבָר.** הֵינוּ אַף דְּמִדִּינָא הָיָה יוֹתֵר נָכוֹן שֶׁיִּשְׁמְעוּ הַמְסֻבִּין כָּל הַבְּרָכוֹת מִפִּי הַמְזַמֵּן וְהוּא יוֹצִיאָם בִּבְרָכָתוֹ וּבְצַעֲמָן לֹא יְבָרְכוּ כְּלָל, מִכָּל מָקוֹם בַּעֲבוּר (ל) שֶׁמְּצוּי בַּעֲונוֹתֵינוּ הָרַבִּים שֶׁהַמְסֻבִּין מְסֵיחִין דַּעְתָּם וְאֵינָם מְכַוְּנִין לְדִבְרֵי הַמְבָרֵךְ כְּלָל וְנִמְצָא שֶׁחָסֵר לָהֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לְגַמְרֵי וּמִכְשָׁלִין עֲשָׂה דְּאוֹרַיְיתָא בְּיָדַיִם, לְכָךְ נָכוֹן כְּהַיּוֹם יוֹתֵר שֶׁהַמְסֻבִּין יֹאמְרוּ בְּצַעֲמָן בְּלַחַשׁ כָּל מִלָּה וּמִלָּה עִם הַמְבָרֵךְ כְּדֵי שֶׁיְּכַוְּנוּ יַחְדָּו וְנִקְרָא עַל יְדֵי זֶה בִּרְכַּת זִמּוּן, וּמִתְקַיֵּם מַה שֶּׁאָמַר הַכָּתוּב (תהלים לד ד) 'גַּדְּלוּ לַה' אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו' דְּמִזֶּה יָלְפִינַן בִּרְכַּת זִמּוּן וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּן [בְּסִימָן קצ"ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"א)]: **(כח) כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה.**

בְּאוּר הַלָּכָה

ו * **אֲפִלּוּ אִם שָׂח הַמְבָרֵךְ עַצְמוֹ.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כה) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ [א]דְּאִם שָׂהָה כְּדֵי לִגְמֹר כָּלָּה חוֹזֵר לְרֹאשׁ, וַאֲפִלּוּ בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים א]דְּאִם שָׂהָה כְּדֵי לִגְמֹר כָּלָּה חוֹזֵר לְרֹאשׁ, וַאֲפִלּוּ בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה, וְהוּא מַהֲמָנַן אַבְרָהָם (ס"ק יא) וְכֵן כָּתַב בִּנְשְׁמַת אָדָם הִלְכוֹת בְּרָכוֹת (כלל ה ס"ק יג). וְהִנֵּה מַה שֶּׁפִּקְפֵּק הַמָּגֵן אַבְרָהָם אוֹלֵי כְּדִבְרֵי הַמָּזוֹן שֶׁאֲנִי מַחֲמַת דְּנִמְצָא בָּהּ דִּבּוּר שֶׁהוּא קִיל מִתְּפִלָּה דְּהֵינוּ הֵיכָא דְּבָרַךְ וְאַחַר כָּךְ מָצָא צוֹאָה בְּמָקוֹם זֶה דְּנִסְתַּפֵּק הַתּוֹסָפוֹת (עירובין סד. ד"ה שיכור) וְהָרא"ש (שם פ"ו סי' ה) כְּמְבֹאָר סִימָן קפ"ה (משנ"ב סק"ה), זֶה יֵשׁ לְדַחוֹת מִשּׁוּם דְּכַמָּה אַחֲרוֹנִים סָבְרִי שָׁם דְּאֵין לְהָקֵל בָּזֶה, וְגַם הָרַמְבַּ"ן בְּלִקּוּטָיו (כתר: ד"ה וכיון) סוֹבֵר כֵּן כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּסִימָן קפ"ה (ד"ה אם צריך), וּמִלְּבַד זֶה נִשְׁאַרְנוּ עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה בְּסִימָן ס"ה (ד"ה קראוה) דְּבָקְשִׁיא. אָמְנָם מִצַּד אַחֵר יֵשׁ לְפַקֵּפֵק בָּזֶה, דַּהֲלֹא כָּתְבְנוּ שָׁם בְּסִימָן ס"ה (משנ"ב סק"ה) דִּבְבִרְכַּת קְרִיאַת שְׁמַע אִם שָׂהָה בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה אֵינוֹ חוֹזֵר, וְהֵכָא הֵיכִנוּ טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּמִסְתַּבְּרִין זֶה אֶת זֶה כְּוֹלְהוּ חֲשִׁיבֵי כְּאַחַד בְּרָכָה, וְגַם מִשּׁוּם הָא דְּפָסַק לְקַמָּן בְּסִימָן קפ"ח סָעִיף ו' דְּחוֹזֵר לְרֹאשׁ, וְהַשְׁתָּא כָּתַב שָׁם הָרא"ש (פ"ו סי' כג. ברכות) דְּכוֹלְהוּ שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת דְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן חֲשִׁיבֵי כְּאַחַת וְכֵן הָעֶתְקְתִּי שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה. אַף עַתָּה שֶׁעִזְּרָנִי ה' אַחֲרֵי חִפּוּשׂ בְּסְפָרִים הִתְבּוֹנַנְתִּי דְּגַם זֶה לְאוֹ מִלְּתָא דְּפִסְקָא הִיא, דְּלְעִנְיַן מַעֲבִיר זֶה אֶת זֶה יְדוּעַ לְקַמָּן בְּסִימָן קצ"ד מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) בְּצַעֲמוֹ דְּלִרְמַבְּ"ן (מלחמות לד. ד"ה אמר) לֹא פְּשִׁיטָא לֵיהּ הַאי דִּינָא, וְעַיֵּן בְּאֶבֶן הָעוֹזֵר שָׁם (ס"ג) שֶׁכָּתַב דְּגַם לְהָרִי"ף (לד.) אֵין מַעֲבִירִין זֶה אֶת זֶה, וְגַם מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דְּכוֹלְהוּ שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת חֲשִׁיבֵי כְּאַחַת זֶהוּ דְּוַקָא לְהָרא"ש וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב חי"ט), אֲבָל כַּמָּה פּוֹסְקִים לֹא סְבִירָא לְהוּ כְּוֹתֵיהּ בָּזֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּן בְּסִימָן קפ"ח בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה לראש) עַיֵּן שָׁם. וְאִם כֵּן אֵין לָנוּ רְאָיָה בְּעִנְיָנֵנוּ לְעִנְיַן בִּרְכַּת

לִיקּוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (סי' קפה ס"ה בסוגריים) כתב דספק ברכות להקל, ועל כן אם שהה לגמור כולה אינו חוזר לראש [ולא חילק בין שהה באמצע ברכה לשהה בין הברכות].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah